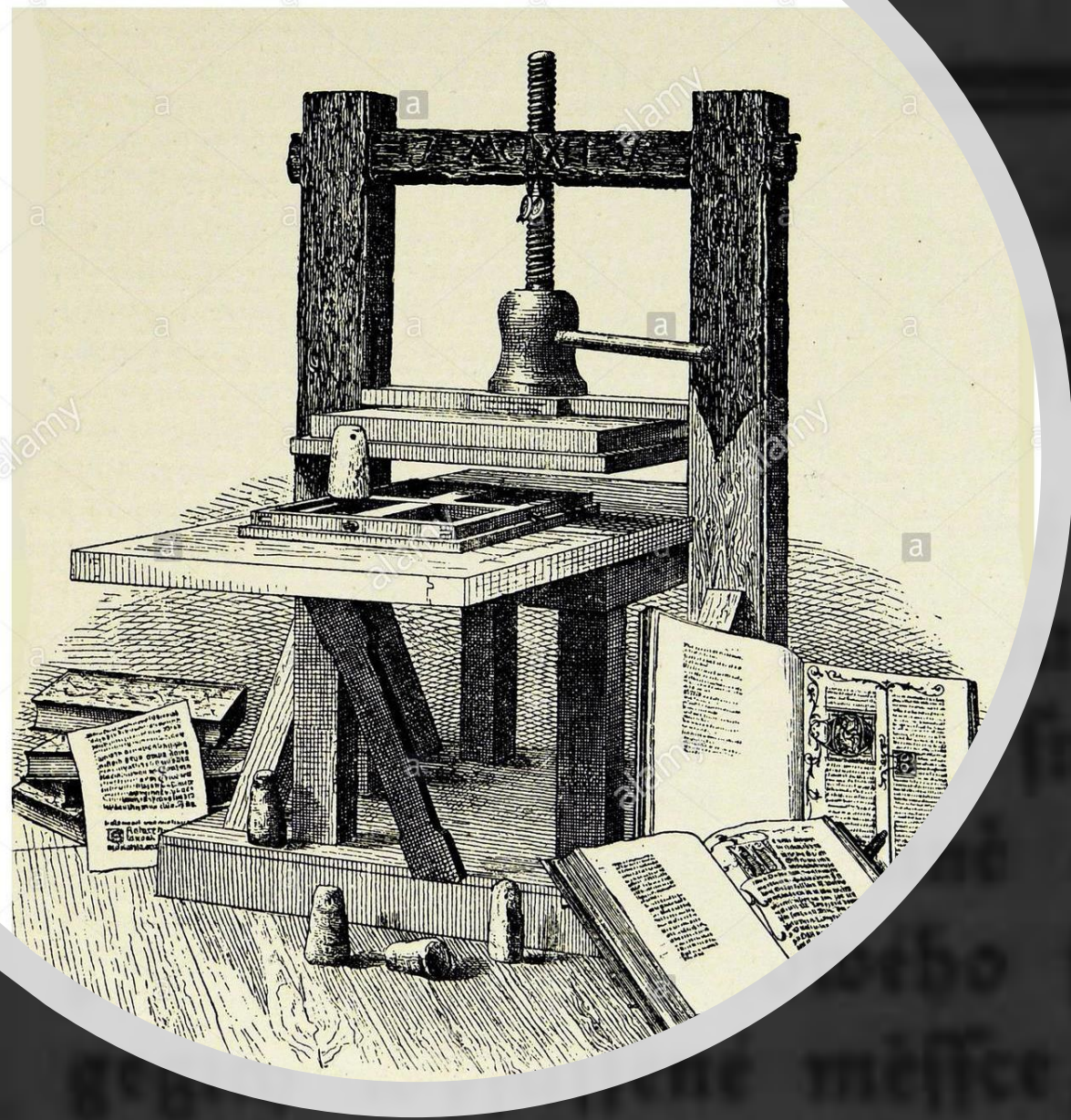

(mas)médiá

ZÁKLADNÉ POJMY: médium - masmédiu

- **médium** = prostriedok na šírenie informácií
- **masmédiu** = prostriedok **masovej** (zahŕňajúcej veľkej množstvo ľudí, teda masy) **komunikácie**
 - film
 - rozhlas
 - televízia
 - tlač (časopisy, noviny)
 - internet

Vynález kníhtlače a šírenie informácií

spočiatku boli jedinou formou na zapisovanie ľudských myšlienok **knihy**

vynález kníhtlače umožnil okrem kníh **pravidelne a rýchlo odovzdať** ľuďom aj aktuálne **kratšie informácie**

prvým moderným médiom sa stali **noviny a časopisy**

prvé noviny boli vytlačené v 17. stor.

Poznáš slovíčka **HOAX** a **FAKE NEWS**? Ako súvisia s povoláním novinára?
Skús ich vysvetliť alebo ich význam vyhľadaj na internete.

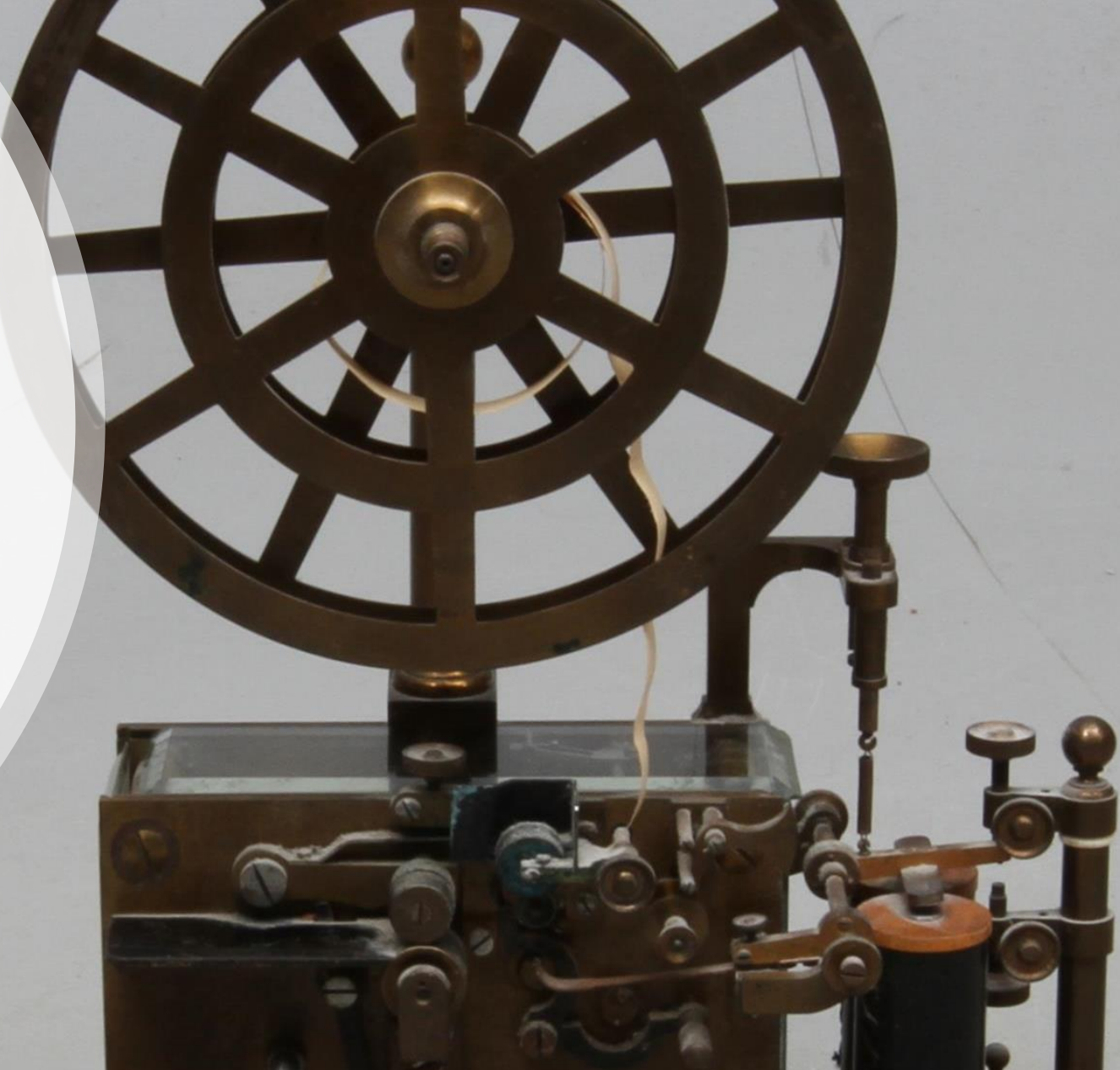
Novinári

- prvé noviny a časopisy vydávali kníhtlačiari
- neskôr vzniklo aj povolanie **novinár**
- **novinári** pravidelne zbierajú informácie o najnovších udalostiach a podávajú o nich správy

Telegraf

- elektrické zariadenie na prenášanie správ na diaľku
- ako funguje telegraf si môžeš pozrieť tu:
<https://www.youtube.com/watch?v=DRIXZGMWnfl>
- vynašiel ho americký maliar **Samuel Morse v 19. stor.**
- s telegrafom sa spája aj tzv. **Morseova abeceda** = systém bodiek a čiarok slúžiaci na dorozumievanie

A	..	J	S	...	1
B	K	---	T	-	2
C	L	U	...	3
D	---	M	--	V	4
E	.	N	--	W	---	5
F	O	---	X	6
G	---	P	Y	7
H	Q	Z	8
I	..	R	---	0	9

O tom, ako významne slúžil ľuďom telegraf sa popísalo veľa. Skús nájsť nejaké zaujímavosti.

Film

- prvý film na svete netrval ani minútu, bol nemý a čiernobiely
- natočili ho **bratia Lumièrovci v 19. stor.**, bol to príchod vlaku na stanicu La Ciotat vo Francúzsku, ľudia v kine v domnení, že sa na nich rúti vlak v panike opúšťali kino
- tu si ho môžete pozrieť:
<https://www.youtube.com/watch?v=1dgLEDdFddk>
- na porovnanie aj moderná verzia:
<https://www.youtube.com/watch?v=3RYNThid23g>

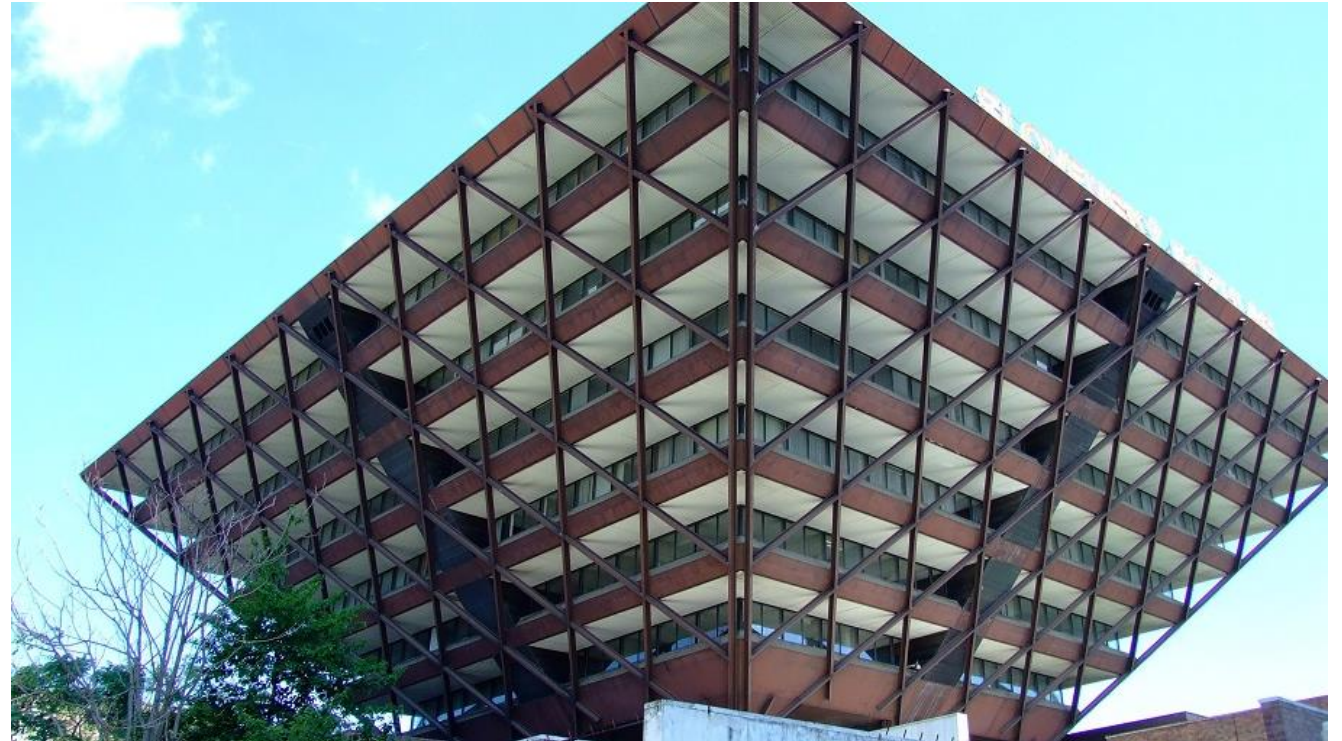
Jánošík

- prvý celovečerný hraný slovenský film pochádza **zo začiatku 20. stor.**
- film bol čiernobiely a bez zvuku
- natočili ho bratia Siakeľovci v slovenskej obci Blatnica, ktorí sa presťahovali do Ameriky
- tu si môžete pozrieť krátke reportáže:
https://www.youtube.com/watch?v=0Jf6y4gQH_I,
<https://www.youtube.com/watch?v=y m -umkrS0s>

Rádio - Rozhlas

- začiatky vysielania v prvých rokoch 20. stor. v USA
- medzi prvými v Európe bolo aj Československo
 - **1926: začiatok pravidelného vysielania z Bratislavy** (v Košiciach o rok neskôr)
- od r. 1985 vysiela Slovenský rozhlas z tzv. obrátenej pyramídy na Mýtnej ulici
 - je to Národná kultúrna pamiatka SR
 - tu si môžete pozrieť krátky záznam: <https://www.youtube.com/watch?v=u6i02slWiGs>

Počúvaš/te doma rádio? Ak áno, aké stanice či relácie?

Televízia (TV)

- **objav televízie** pochádza z Európy (Nemecko/VB), **siaha do prvej polovice 20. stor.**
- **prvé verejné a pravidelné vysielanie začalo v Anglicku v r. 1936**
 - tu si ho môžete pozrieť: <https://www.youtube.com/watch?v=6iWJ5LObN2o>
- **v r. 1956 začalo televízne vysielanie na Slovensku** (na 30. výročie rozhlasového vysielania)
 - tu si ho môžete pozrieť: <https://www.youtube.com/watch?v=VoWw0LZrShI>

ÚLOHA: Čo si myslíš?

- Mohol si spočiatku každý dovoliť mať doma TV?
- Ako podľa teba vyzeral obraz?
- Dalo sa používať diaľkové ovládanie?
- Mohlo sa v TV vysielat čokoľvek, tak ako dnes?

Televízor s uhlopriečkou 53 cm stál okolo 4000 Kčs (148 EUR), čo vo svojej dobe predstavovalo trojnásobok mesačného platu.

Počítač a internet

- prvý počítač ENIAC: vznikol v prvej polovici 20. stor. (do prevádzky po 2. sv. vojne) v USA
- keďže o mužov bola počas vojny núdza, programovanie stroja dostalo na starosť šesť vedkýň so vzdelaním v oblasti matematiky a logiky
- počiatky „internetu“ siahajú do 60. rokov 20. storočia, oficiálne však web vznikol v r. 1989, s nápadom prišiel fyzik pracujúci vo CERNe vo Švajčiarsku

Do pamäte počítača sa vošlo len 20 desaťmiestnych čísiel a za sekundu dokázal urobiť 5-tisíc výpočtov (dnešný bežný domáci počítač zvládne dve až tri miliardy).

Otestuj sa

- V ktorom storočí ľudia začali používať rozhlas, televíziu, počítač, internet?
- V ktorom roku sa začalo pravidelné rozhlasové vysielanie z Bratislavy?
- Čo sa nachádza v tzv. obrátenej pyramíde v Bratislave?
- V ktorom roku začalo televízne vysielanie v Bratislave?
- V ktorom roku vznikol web?